

Esiopetuksen järjestämisen ja oppilaaksioton periaatteet

1.1.2026 alkaen

Hyväksytty pp.kk.vv Kempele

Sisällys

Esiopetuksen järjestämisen ja oppilaaksioton periaatteet	1
1. Lainsäädännöllisiä lähtökohtia ja toiminnan järjestämisen periaatteita	3
1.1 Esiopetukseen osallistuminen	3
1.2 Lyhyet ja turvalliset matkat	4
1.3 Mahdollisuus varhaiskasvatukseen osallistumiseen ja esiopetusryhmien koko	4
1.4 Esiopetuspaikan osoittaminen	5
2. Esiopetukseen hakeminen	5
3. Esiopetuspäätökset	6
4. Oppilaaksiotto.....	6
4.1 Ensisijainen esiopetuspaikka	7
4.2 Toissijainen esiopetuspaikka	7

1. Lainsäädännöllisiä lähtökohtia ja toiminnan järjestämisen periaatteita

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta (perusopetuslaki 4 §). Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin.

Esiopetus on maksutonta opetusta, jota lapset saavat oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Lapset saavat esiopetusta neljä tuntia päivässä (700 tuntia lukuvuodessa). Esiopetuksen lukuvuosi noudattaa pääosin koulujen työ- ja loma-aikoja. Esiopetukseen osallistuminen on perusopetuslain mukaan velvoittavaa.

Esiopetuksen tavoitteena on edistää yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lapsen myönteistä minäkuvaa ja käsitystä itsestä oppijana. Esiopetuksessa käytetään varhaiskasvatukseen soveltuvaa pedagogiikkaa ja kunnioitetaan lasten mielenkiinnon kohteita opetuksen järjestämisessä. Leikki eri muodoissaan on vahvasti läsnä esiopetuksen toiminnassa.

Kempeleen kunnassa noudatetaan esiopetuksen opetussuunnitelman valtakunnallisia perusteita ja paikallista esiopetussuunnitelmaa kaikissa esiopetusta järjestävissä toimipisteissä. Esiopetussuunnitelma on yhteinen varhaiskasvatuksen kunnallisille ja yksityisille sekä perusopetuksen toimipisteille. Esiopetusta voi antaa henkilö, joka täyttää perusopetuksesta annetun asetuksen määrittelemän kelpoisuusehdon (asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998).

1.1 Esiopetukseen osallistuminen

Esiopetus on perusopetuslain mukaan velvoittavaa. Tämä merkitsee sitä, että oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuotena lapsen huoltajan on huolehdittava siitä, että lapsi osallistuu esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan. Periaatteena on, että esiopetukseen ilmoitetut lapset osallistuvat esiopetukseen säännöllisesti, jotta esiopetukselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.

Esiopetuksen velvoittavuuteen liittyvän läsnäolon osalta noudatetaan seuraavia linjauksia:

- alle viikon poissaolosta esiopetuksesta riittää ilmoitus esiopetusyksikköön lapsen esiopetusryhmään
- yli viikon poissaolosta ilmoitetaan esiopetusyksikön päiväkodinjohtajalle poissaoloilmoituslomakkeella (kunnan verkkosivuilla)
- esiopetuksen tavoitteiden toteutumisesta keskustellaan poissaolojen yhteydessä (esiopettaja ja huoltaja)
- ilta-, viikonloppu- ja ympärivuorokautisen vuorohoidon osalta tulee huolehtia esiopetuksen tavoitteiden saavuttamisesta

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan lapsen on osallistuttava esiopetukseen oppivelvollisuuden alkamisvuonna. Lisäksi pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella on oikeus saada esiopetusta sinä vuonna, jona lapsi täyttää viisi vuotta. Sellaisella lapsella, joka aloittaa perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin, on oikeus saada esiopetusta myös oppivelvollisuuden alkamisvuonna.

1.2 Lyhyet ja turvalliset matkat

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden koulumatkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Perusopetuslain 32 §:n mukaan, jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi.

Esiopetuksen kuljetusten järjestämisessä sovelletaan samoja yleisiä periaatteita kuin koulukuljetusten järjestämisessä (perusopetuslaki § 32). Huoltajan on aina tehtävä hakemus esikoulukuljetuksesta. Kuljetusetuus koskee pelkästään esiopetuksessa olevia lapsia. Kempeleen kunta järjestää kuljetuksen esiopetukseen, kun esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa kunnan hänelle osoittamaan ensisijaiseen esiopetuspaikkaan on yli kaksi kilometriä (Kempeleen kunnan koulukuljetusopas esi- ja perusopetuksessa).

Lapsella voi olla oikeus esikoulumatkaetuuteen, jos esikoulumatka asiantuntijalausunnon perusteella muodostuu lapsen ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Asiantuntijalausunto on aina liitettävä hakemukseen (lääkäriin, psykologin, toimintaterapeutin tai sosiaalityöntekijän). Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehdona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä.

1.3 Mahdollisuus varhaiskasvatukseen osallistumiseen ja esiopetusryhmien koko

Esiopetusta järjestettäessä otetaan huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluja. Kempeleen kunnassa esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus järjestetään kunnallisissa ja edellytykset täyttävissä yksityisissä päiväkodeissa sekä Ketolanperän koululla. Lähtökohtana on tarjota lapselle ehjä päivä samassa yksikössä ja samojen aikuisten kanssa. Esiopetus ja siihen liittyvä varhaiskasvatus järjestetään päiväkodeissa yhteisissä tiloissa sekä yhteisellä henkilöstöllä ja esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen paikkatilannetta tarkastellaan kokonaisuutena. Edellisen ikäluokan lähtiessä kouluun päiväkodista vapautuu paikkoja uusille esiopetusta tai varhaiskasvatusta tarvitseville lapsille ja esiopetusryhmät muodostetaan vuosittain tämän vaihtuvuuden puitteissa. Näin myös muodostuu päiväkotikohtainen enimmäisoppilasmäärä esiopetuksessa, sekä siihen liittyvä oppilaiden sijoittaminen päiväkoteihin.

Em. johdosta esiopetusvalintoihin vaikuttavat päiväkotikohtaisesti useat eri tekijät (esimerkiksi esiopetuksen lisäksi tarvittavan varhaiskasvatuksen laajuus ja erityistarpeet, päiväkodin sijainti, käytettävissä olevien varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkojen määrä ja niiden ikärakenne, sisarukset sekä varhaiskasvatukseen liittyvä subjektiivinen oikeus saada paikka tietyn ajan kuluessa). Lisäksi päiväkodin kiinteistöön liittyvät tekijät kuten lapsiryhmän käytettävissä olevat tilaneliöt, voivat vaikuttaa esiopetusryhmän lasten enimmäismäärään. Kempeleessä esiopetusryhmän minimikoko on seitsemän (7) esioppilasta ja maksimikoko 21 esioppilasta, ja mikäli lapsiryhmässä on pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas, tällöin maksimiryhmäkoko on 20 oppilasta. Lapsiryhmien kokoon voi vaikuttaa myös lasten yksilölliset ja ryhmäkohtaiset tuen tarpeet. Yksityisiin päiväkoteihin esiopetusryhmä voidaan muodostaa, mikäli esiopetukseen ilmoittautuu vähintään 7 esioppilasta. Mikäli huoltajan hakemaan yksityiseen päiväkotiin ei muodostu ilmoittautumisien perusteella esiopetusryhmää, lapselle osoitetaan esiopetuspaikka ensisijaisesti lapsen 1.lk oppilaaksiottoalueen kunnallisesta päiväkodista. Päiväkodeissa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan varhaiskasvatuslain säädöksiä ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta.

Täydentävään varhaiskasvatukseen on mahdollisuus kaikissa kunnan esiopetusta tarjoavissa päiväkodeissa. Ketolanperän koulun esioppilailla on mahdollisuus osallistua esiopetusta ennen ja jälkeen koulun aamu- ja iltapäivätoimintaan perusopetuksen ohjeistuksien mukaisesti.

1.4 Esiopetuspaikan osoittaminen

Kunta osoittaa opetusta saavalle edellä mainittujen periaatteiden mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa oppilaalle annetaan opetusta. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämispaiaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämispaiikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa opetuksen järjestämispaiikkaa. (Perusopetuslaki 6 §).

Kempeleessä esiopetuspaikat osoitetaan lapsen tulevan 1.lk lähikoulun oppilaaksiottoalueella sijaitsevista päiväkodeista huoltajan hakemuksen perusteella, joko kunnallisesta tai edellytykset täyttävästä yksityisestä päiväkodista.

2. Esiopetukseen hakeminen

Perusopetusasetuksen 23 a §:n mukaan esiopetukseen tulee hakea ennen opetuksen alkamista opetuksen järjestäjän ilmoittamalla tavalla. Opetuksen järjestäjän tulee etukäteen ilmoittaa esiopetuksen järjestämispaiakoista, opetuksen aloitus- ja päättymisajankohdasta sekä siitä, miten sen järjestämään tai hankkimaan esiopetukseen haetaan. Kempeleen kunta tiedottaa esiopetuspaikoista, ajankohdista ja esiopetukseen hakemisen käytännöistä kuntatiedotteessa ja kunnan verkkosivuilla. Varhaiskasvatuspalveluita jo käyttävien esiopetusikään tulevien lasten huoltajia tiedotetaan myös kunnallisessa varhaiskasvatuksessa käytössä olevilla viestintäkanavilla (wilma ja edlevo).

Esiopetukseen voi hakea oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan osoittamaan esiopetuksen järjestämispaiikkaan (toissijainen esiopetuspaikka). Näitä oppilaita otettaessa on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunta voi kuitenkin päättää, että sen itse järjestämään tai

hankkimaan esiopetukseen otetaan ensisijaisesti kunnassa asuvia lapsia. Kempeleen kunnan järjestämään esiopetukseen otetaan ensisijaisesti Kempeleessä asuvia lapsia.

Lapsen asuinpaikan tai huoltajan työ- tai opiskelutilanteen muuttuessa taikka muusta erityisestä syystä esiopetukseen voi hakea opetuksen järjestäjän edellyttämää ajankohtaa myöhemmin. Näissä tilanteissa lapselle osoitetaan esiopetuspaikka mahdollisimman pian sen jälkeen, kun hakemus on tehty. Lapselle pyritään järjestämään ensisijaisesti esiopetuspaikka lapsen kotiosoitteen mukaiselta tulevan 1.lk oppilaaksiottoalueelta. Jos lapsen oppilaaksiottoalueella ei päiväkodeissa ole vapaita esiopetuspaikkoja eikä uusien esiopetuspaikkojen avaaminen ole mahdollista, voidaan paikka osoittaa myös toiselta oppilaaksiottoalueelta lapsen kotia lähimpänä olevasta esiopetuksentoimipaikasta, jossa on vapaita esiopetuspaikkoja.

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsella on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna oikeus saada esiopetusta. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalla lapsella tämä oikeus alkaa sen vuoden syyslukukauden alussa, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Päätös oppivelvollisuuden pidentämisestä tarvitaan ennen esiopetuksen alkua, jotta oikeus siihen voi toteutua.

3. Esiopetuspäätökset

Kempeleen kunnan hallintosäännön mukaan esiopetukseen oppilaaksiotosta päättää kustakin esiopetusyksiköstä vastaava varhaiskasvatusyksikön johtaja (päiväkodinjohtaja). Päätös esiopetuspaikasta on luettavissa varhaiskasvatuksen sähköisestä asiointipalvelusta esiopetuksen alkua edeltävän huhtikuun loppuun mennessä. Päätöksen toissijaisesta esiopetuspaikasta tekee varhaiskasvatuksen johtaja.

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen aluehallintoviranomaiselle. Ohje tähän löytyy esiopetuspäätöksestä.

4. Oppilaaksiotto

Perusopetuslain 6 §:n mukaisesti esiopetus pyritään järjestämään siten, että oppilaan matkat ovat mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Tärkein tekijä lapsen esiopetuspaikan määräytymisessä on ilmoittautumisajankohtana voimassa oleva väestörekisteriin merkitty lapsen asuinosoite. Kempeleen kunta on jaettu viiteen perusopetuksen alaluokkien oppilaaksiottoalueeseen ja esioppilaiden esiopetuspaikat pyritään järjestämään oppilaan oletettu tuleva lähikoulu huomioon ottaen. Jos esiopetuspaikka ei järjesty omalta lähikoulualueelta (oppilaaksiottoalue), kunta osoittaa muun soveltuvan esiopetuspaikan toiselta alueelta.

Lapselle osoitettu esiopetuspaikka ei määritä esioppilaan tulevaa koulupaikkaa perusopetukseen oppilaaksiottovaiheessa.

4.1 Ensisijainen esiopetuspaikka

Esioppilaalle osoitetaan ensisijainen esiopetuspaikka huoltajan hakemuksen perusteella tulevan 1.lk lähikoulun oppilaaksiottoalueen kunnallisesta päiväkodista tai Ketolanperän oppilaaksiottoalueella huoltajan hakemuksen perusteella Ketolanperän koululta. Esiopetuspaikka voidaan osoittaa myös edellytykset täyttävään lapsen 1.lk oppilaaksiottoalueen yksityiseen päiväkotiin huoltajan hakemuksesta, mikäli yksityiseen päiväkotiin ilmoittautuu vähintään 7 esioppilasta.

Ilta-, viikonloppu- tai ympärivuorokautista vuoroa tarvitsevilla esioppilaalle osoitetaan esiopetuspaikka siten, että lapsen esiopetuspäivästä saadaan mahdollisimman ehyt ja lapsella on mahdollisuus käyttää vuorohoidon palveluja tarvetta vastaavasti. Pikkukokoon päiväkoti tarjoaa ympärivuorokautista varhaiskasvatusta ja Ylikylän päiväkodissa tarjotaan arkipäivisin jatkettua aukioloaika.

Mikäli lapsi muuttaa kesken esiopetuksen toimintavuoden, esiopetuspaikka myönnetään mahdollisuuksien mukaan uudelta alueelta. Lapsella on kuitenkin huoltajien niin halutessa mahdollisuus jatkaa esiopetusvuosi loppuun entisessä yksikössä. Tässä tapauksessa huoltajat huolehtivat itse lapsen kuljettamisesta.

4.2 Toissijainen esiopetuspaikka

Esiopetukseen voi hakea perustellusta syystä oppilaaksi myös muuhun kuin kunnan perusopetuslain 6 §:n 2 momentin mukaan osoittamaan esiopetuksen järjestämispaikkaan. Hakeminen toissijaiseen esiopetuspaikkaan tapahtuu kirjaamalla toive toissijaisesta paikasta perusteluineen esiopetushakemukseen esiopetukseen ilmoittautumisen yhteydessä. Perustelut kirjataan sähköiseen esiopetushakemukseen kohtaan *lisätiedot*. Toissijainen oppilaaksiotto perusopetuksen Ketolanperän koulun esiopetuksen osalta ohjeistetaan erikseen perusopetuksen oppilaaksioton periaatteissa.

Toissijaiseen esiopetuspaikkaan voi hakea myös esiopetuspäätöksen saamisen jälkeen jättämällä uuden sähköisen esiopetushakemuksen ja perustelut edellä esitetyllä tavalla. Jos esiopetuspaikkaan jää tilaa niiden lasten jälkeen, joille kunta on paikan esiopetuksen järjestämispaikaksi osoittanut, noudatetaan oppilaita otettaessa seuraavia yhdenvertaisia valintaperusteita seuraavassa tärkeysjärjestyksessä:

1. Ensisijaisesti oppilaita otetaan kunnassa asuvat oppilaat
2. Oppilaan terveydentilaan liittyvät perusteet
(Oppilaalla on koulutuksen järjestäjän määrittelemä asiantuntijan lausunto terveydentilastaan tai muusta oppilashuollollisesta seikasta)
3. Oppilaat, joilla on samassa osoitteessa asuva sisarus haetussa päiväkodissa
4. Muut mahdolliset perusteet

Jos oppilas otetaan muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytyksenä on, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Lapselle myönnetty toissijainen esiopetuspaikka ei vaikuta lapselle osoitettavaan lähikoulupaikkaan perusopetukseen oppilaaksiottovaiheessa.

Kempeleen kunta

Hallituskatu 2, 90440 Kempele
PL 12, 90441 Kempele

kempele@kempele.fi

08 5587 2200

